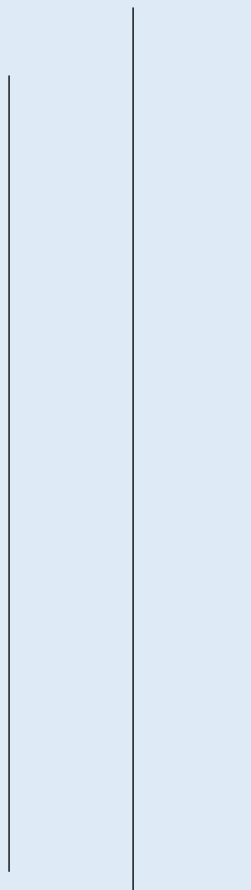

नेपाल सरकार

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) बमोजिमको

स्वतः प्रकाशन/बुलेटिन

(Proactive Disclosure)

२०८३ वैशाख-असारसम्म

विषय सूची

१. मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार	२
२. कर्मचारी संख्या र विवरण	३
३. प्रदान गरिने सेवा	६
४. सेवा प्रदान गर्ने महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी	७
५. मन्त्रालयको शाखागत इमेल विवरण	८
६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि	८
७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी	८
८. निर्णय उपर उजुरी मुल्ले अधिकारी	८
९. सम्पादन गरेको काम र प्रगतिको विवरण	८
१०. सम्बन्धित नीति, ऐन, नियम, गठन आदेश, विनियम वा निर्देशिका सूची	१०
११. पर्यटकीय तथ्याङ्क: सन् २०२४ देखि २०२५ सम्म	१२
१२. आ.व. २०८१/८२ को चौथो त्रैमासिकसम्मको खर्च स्थिति	१४
१३. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ चौथो त्रैमासिकसम्मको बेरुजु फछ्यौट प्रगति विवरण	१५
१४. आ.व २०८१/८२ को २०८२ को उजुरी तथा गुनासो व्यवस्थापनको स्थिति	१५

१. मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०८३ बमोजिम संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र देहायबमोजिम रहेको छः-

१. संस्कृति, ललितकला, धर्म, सभ्यता र सम्पदासम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड।
२. पुरातात्विक महत्त्वका स्थान र प्राचीन स्मारकसम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड र नियमन।
३. राष्ट्रिय संग्रहालय, अभिलेखालय।
४. अन्तर्राष्ट्रिय एवम् राष्ट्रियस्तरका ऐतिहासिक पुरातात्विक धार्मिक एवम् सांस्कृतिक महत्त्वका स्थल एवम् विश्व सम्पदामा सूचीकृत सम्पदासम्बन्धी नीति, कानून मापदण्ड संरक्षण सम्भार अध्ययन अनुसन्धान उत्खनन पुनर्निर्माण र प्रचार प्रसार।
५. प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, पुरातात्विक, साहसिक पर्यटनसम्बन्धी नीति मापदण्ड र नियमन।
६. केन्द्रीयस्तरका प्रज्ञा प्रतिष्ठानसम्बन्धी नीति तथा कानून।
७. विदेशी राष्ट्रहरूसँग भएका सन्धी सम्झौता लगायत राष्ट्रिय महत्त्वका दस्तावेज संरक्षण।
८. पर्यटनसम्बन्धी नीति कानून र मापदण्ड।
९. क्यासिनोसम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड र नियमन।
१०. पर्वतारोहण ट्राभल ट्रेकिङसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन।
११. पर्यटन शुल्क निर्धारणसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन।
१२. भाषा आयोग, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, नेपाल ललितकला प्रतिष्ठान तथा नेपाल संगीत तथा नाट्यकला प्रतिष्ठान।
१३. पशुपति क्षेत्र विकास कोष, लुम्बिनी विकास कोष र बृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद्।
१४. विभिन्न जात, धर्म, जाति, सम्प्रदाय, भाषा भाषिकाको साहित्य संगीत, लिपी, कला, संस्कृति र चलचित्रको संरक्षण तथा विकाससम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड।
१५. निकासी गरिने पुरातात्विक वस्तुहरूको जाँच र अनुमति।
१६. वायुयान निर्माण तथा डिजाइन सञ्चालन र मर्मत सम्भार, विमानस्थल निर्माण तथा सञ्चालन, एयर नेभिगेसन सेवा तथा उड्डयन तालिम संस्था आदिको इजाजत र नियमन।
१७. हवाईभाडा, विमानस्थल शुल्क, एयर नेभिगेसन सेवाशुल्क र नियमन।
१८. वायुसेवा कार्यसञ्चालन अनुमति, इजाजत र उडान अनुमति।
१९. नागरिक उड्डयनसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन।
२०. नागरिक उड्डयन व्यवसाय तथा पेशाविद्हरूको अनुमतिपत्र स्तर निर्धारण र नियमन।
२१. हवाई सुरक्षासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संगठनबाट प्रतिपादित स्तर मापदण्ड मार्गदर्शन र कार्यान्वयन।
२२. एयर नेभिगेशन र एयर ट्राफिक सेवा।
२३. हवाईक्षेत्र व्यवस्थापन।
२४. उड्डयन सेवाको लागि मौसमसम्बन्धी सूचना सेवा।
२५. उड्डयन खोज तथा उद्धार कार्यमा सहयोग तथा समन्वय।
२६. अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रीय र आन्तरिक विमानस्थल निर्माण सञ्चालन र व्यवस्थापन।
२७. वायुयान दुर्घटना जाँचसम्बन्धी।
२८. अल्ट्रालाइट, प्याराग्लाइडिङ, ह्याङ्गलाइडिङ जस्ता हवाई खेल, साहसिक उड्डयन मनोरञ्जनात्मक उड्डयन क्रियाकलापसम्बन्धी नीति र मापदण्ड।
२९. प्रतिलिपि अधिकारसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन।
३०. मन्त्रालयसम्बन्धी राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थासँग सन्धी सम्झौता अभिसन्धी सम्पर्क र समन्वय।
३१. मन्त्रालयसम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण, समिति, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन।
३२. नेपाल शिक्षा सेवा अन्तर्गत आर्कियोलजी समूहको सञ्चालन।

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको दरबन्दी तेरिज

क्र.सं	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	कायम दरबन्दी
१	सचिव	विशिष्ट	-	-	-	१
२	सहसचिव	रा.प.प्रथम	प्रशासन	-	-	२
३	सहसचिव	रा.प.प्रथम	ईन्जि	सि.ए.अ.इ.	सि.ए.अ	१
४	सहसचिव	रा.प.प्रथम	शिक्षा	पुरातत्त्व	-	१
५	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सा.प्र.	-	६
६	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	न्याय	कानुन	-	१
७	वरिष्ठ तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.द्वितीय	आ.यो. तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	-	१
८	प्रमुख पुरातत्त्व अधिकृत	रा.प.द्वितीय	शिक्षा	पुरातत्त्व	-	१
९	प्रमुख लेखा नियन्त्रक	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	लेखा	-	१
१०	सि.ए.टि.सि.अ.	रा.प.द्वितीय	ईन्जि	सि.ए.अ.ई.	सि.ए.अ	१
११	सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	ईन्जि	सिभिल	हाइवे	१
१२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	ईन्जि	एरोनटिकल	-	१
१३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सा.प्र.	-	१०
१४	कानुन अधिकृत	रा.प.तृतीय	न्याय	कानुन	-	१
१५	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.तृतीय	आ.यो. तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	-	१
१६	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	-	१
१७	पुरातत्त्व अधिकृत	रा.प.तृतीय	शिक्षा	पुरातत्त्व	-	२
१८	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध	-	-	३
१९	ए.टि.सि.अ.	रा.प.तृतीय	ईन्जि	सि.ए.अ.ई.	सि.ए.अ	२
२०	ई. ईन्जि	रा.प.तृतीय	ईन्जि	ईन्जि.एन्ड टेलिकम	-	१
२१	एरोनटिकल इञ्जि.	रा.प.तृतीय	ईन्जि	एरोनटिकल	-	१
२२	ईञ्जि.	रा.प.तृतीय	ईन्जि	सिभिल	हाइवे	१
२३	क. ईन्जिनियर.	रा.प.तृतीय	इञ्जि	कम्प्युटर	-	१
२४	पुस्तकालय अधिकृत	रा.प.तृतीय	शिक्षा	पू.वि.	-	१
२५	छविकार	रा.प.तृतीय	शिक्षा	कला	छविकला	१
२६	नायब सुब्बा	रा.प.अ.प्रथम	प्रशासन	सा.प्र.	-	१०
२७	प्राविधिक सहायक	रा.प.अ.प्रथम	शिक्षा	पुरातत्त्व	पुरातत्त्व	१
२८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अ.प्रथम	विविध	-	-	४
२९	लेखापाल	रा.प.अ.प्रथम	प्रशासन	लेखा	-	१
३०	टा.ना.सु.	रा.प.अ.प्रथम	प्रशासन	सा.प्र.	-	०
३१	खरिदार	रा.प.अ.द्वितीय	प्रशासन	सा.प्र.	-	०
३२	ह.स.चा.	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सा.प्र.	-	९
३३	का. स.	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सा.प्र.	-	१५
जम्मा						८४

*का.स. = कार्यालय सहयोगी

*ह.स.चा. = हलुका सवारी चालक

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण							
पद	नाम, थर	Ext. No.	सम्पर्क नम्बर	पद	नाम, थर	Ext. No.	सम्पर्क नम्बर
मा. मन्त्री	खडक राज पौडेल	११४	०१४१११११२	आर्थिक व्यवस्थापन शाखा			
प्रमुख स्वकिय.सचिव	आरयन जयसवाल	११६	९८५६०००६५१	उपसचिव (लेखा)	रमेश पौडेल	३१९	९८५११०१५८९
मा. मन्त्रीज्यूको निजी सचिवालय				लेखा अधिकृत	माधवी पौडेल	३२१	९८४१३१२६१५
निजी सचिव (ब.अ)	समिक शर्मा	२०६	९८४१७७७६८७	लेखापाल	अन्जना बन्जारा	३२१	९८४१९६१२३९
शाखा अधिकृत	कृष्ण खनाल	२०३	९८५१२५३५५४	का.स.	ज्ञानु लामा	३२१	९८४९२५५५४२
नायब सुब्बा	मिमराज जैसी	२०३	९८६६३०५७३६	ह.स.चा.	विष्णु तामाङ	३२१	९८४९०६५२२४
कम्प्युटर अपरेटर	छक्क बहादुर वि.क.	२०३	९८५८४२६०००	कानून शाखा			
का.स.	चक्र बहादुर सिंह		९८६६६८१७४४	उपसचिव(का.)	नवराज आचार्य	१३७	९८४१८८४९४४
का.स.	कल्पना शाही		९८४९२०१०२०	कानून अधिकृत	आयाम शर्मा	१३७	९८४३५१२९२९
का.स.	संगम भट्टराई	२०३	९८६१२५३५५३	नायब सुब्बा	आरती ढकाल	१३७	९८४८१५७१२६
ह.स.चा.	भोला काफ्ले	२०३	९८४३६०३५०८	पर्यटन महाशाखा			
ह.स.चा.	हरिनाथ ढकाल	२०३		सहसचिव	इन्दु घिमिरे	३१४	९८५११०२२२२
तथ्याङ्क तथा अनुसन्धान शाखा				नायब सुब्बा	फाल्गुण कुमारी खतिवडा	३१३	९८५१२२२०९१
उपसचिव (तथ्याङ्क)	पदमराज पाण्डे	३१७	९८४८७६४४०६	ह.स.चा.	संजय चौधरी	३१३	९८४९५२५९८४
तथ्याङ्क अधिकृत	मदन प्रसाद पोखरेल	३१७	९८४१३५५९८८	का.स.	आशा घिमिरे	३१३	९८४९७५५५७३
श्रीमान् सचिवज्यूको सचिवालय				पर्यटन प्रवर्धन शाखा			
सचिव	मुकुन्दप्रसाद निरौला	३०२	९८५१०८६८११	उपसचिव	सुरज घिमिरे	३०६	९८५१०४३७२२
शाखा अधिकृत	धिराज मरासेनी	३०१	९८४०७८९२२३	शाखा अधिकृत	करुणा आचार्य	३११	९८४१७०८१२८
कम्प्युटर अपरेटर	विष्णु प्रसाद बराल	३०१	९८४६०६६९०५	नायब सुब्बा	सरिता रेग्मी	३११	९८४१८९९०५१
का.स.	सुनिता श्रेष्ठ	३०१	९८०११६९५८१	ह.स.चा.	भक्त बहादुर थापा	३०१	
का.स.	लाल ब. खड्का	३०१	९८४१५५४७७४				
प्रशासन तथा योजना महाशाखा				नागरिक उड्डयन महाशाखा			
सहसचिव	जयनारायण आचार्य	१६०	९८५१३१३०२२	सहसचिव			रिक्त
नायब सुब्बा	प्रतिक्षा गौतम	४०१	९८४०३४०३८९	सि.डि.इ.	सचिन्द्र कुमार यादव		
का.स. (क)	भगवती पाठक	४०१	९८६९०६०६०९	नायब सुब्बा	देविराम पोखरेल	६०१	९८४८२०९७०१
का.स.(क)	प्रेमा देवि खत्री	४०१		नायब सुब्बा	कुमार प्र. खतिवडा	६०१	९८४२९२९२९७
प्रशासन शाखा				का.स.	कौसिला श्रेष्ठ		
उपसचिव	गोकर्ण प्र.उपाध्याय	४०७	९८५१३१२७२२	का.स.	संगम भट्टराई	६०१	९८६१२५३५५३
शाखा अधिकृत	शालिकराम भट्टराई	४११	९८५२०५२०९६	हवाई उद्योग तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध शाखा			
शाखा अधिकृत	संगम पौडेल	४११	९८४४०७९५६९	सि.ए.टी.सी.अ. रा.प.टि. (इन्जि)			
नायब सुब्बा	राजेश कु. लम्साल	१३४	९८४९६९७९६२	ए.टी.सी.अ. रा.प.तृ. (इन्जि)	सुवर्णराज भट्टराई	६०६	९८४१३५६२४८
नायब सुब्बा	नानु थापा	१३४	९८४३००२४६९	हवाई सुरक्षा तथा दुर्घटना जाँच शाखा			
कम्प्युटर अपरेटर	राम जिवन महतो	१३४	९८६०३१६६५२	सि.डि.ई.एरो रा.प.टि. (ईन्जि)	तनुजा पोखरेल	२१८	९८४३५८१४६६
खरिदार (मूल दर्ता)	सुशिला मल्ल	१२३	९८६८५८२९९१	एरो रा.प.तृ. (ईन्जि)			
खरिदार (मूल दर्ता)	इन्द्र कुमारी खड्का	१२३	९८६०३४०८१८	ए.टी.सी.अ. रा.प.तृ. (ईन्जि)			
ह.स.चा.	कृष्ण बोगटी		९८६३३२२९७८	कम्प्यु. अधिकृत	नगेन्द्र ब. रोका क्षेत्री	६०९	९८४१८२४३१७
का.स.	शिवराम साफी	१२३	९८२८७१५०००	नागरिक उड्डयन सुपरिवेक्षण शाखा			
का.स.	सञ्च बहादुर तामाङ	१२३	९८०८६४७२८३	सि.डि.ई. रा.प.टि. (ईन्जि) सिमिल, हाइवे			
शासकिय सुधार इकाई				इन्जिनियर (रा.प.तृ) सिमिल, हाइवे			
उपसचिव	लिलाधर अवस्थी		९८४१५८६४१७	शाखा अधिकृत	छायालाल मोक्तान		९८४३२५९१४४
शाखा अधिकृत	हेमकुमार अधिकारी		९८५१२२०२०२	शाखा अधिकृत	कृष्ण प्रसाद पन्थी		९८४१४६८२३१
नायब सुब्बा	आरती ढकाल		९८४८१५७१२६	शाखा अधिकृत	भेषराज घिमिरे		९८५११३५३६३
				संस्कृति महाशाखा			
सूचना प्रविधि इकाई				सहसचिव	डा.सुरेश सुरेश श्रेष्ठ	६१५	९८४१३६३८३५

कम्प्यु. इन्जिनियर	भुवन के.सी.	३१०	९८६०९२१३६५	प्रा. सहायक	सुनिता तिमिल्सिना	६१३	९८४११३६५५७
कम्प्युटर अपरेटर	धनराज पाण्डे	३१०	९८६३०२८२५४	का.स	अस्मिता थपलिया	६१३	९८४९२२०७२६
पुस्तकालय				संस्कृति शाखा			
पुस्तकालय अधिकृत	राजेन्द्रराज ढकाल		९८४१३६२६९७	उपसचिव	निर्मला न्यौपाने		९८४१५५४९२३
योजना तथा वैदेशिक सहायता शाखा				शाखा अधिकृत	सुभद्रा शर्मा गौतम		९८४१५५१४००
उपसचिव	दशरथ राम ओड	२०९	९८५१०१५८४९	पुरातत्व अधिकृत	भिष्म बास्कोटा		९८४१७००५२१
शाखा अधिकृत	सतिस कु. भट्टराई	४१४	९८४१५०७१४१	नायब सुब्बा	सर्मिला तिवारी		९८४८०३४२८७
शाखा अधिकृत	विकाश शर्मा रिजाल	४१४	९८५८०८१७७७	पुरातत्व तथा सम्पदा शाखा			
कम्प्युटर अधिकृत	हरिकाजी राई	४१४	९८४१२८६१३५	प्रमुख पु. अधिकृत	सुभद्रा भट्टराई घिमिरे	६२०	९८४१३६२७८०
नायब सुब्बा	महेन्द्र प्रसाद पौडेल	२२२	९८५१२२७९५६	पु. अधिकृत	शिवराम सापकोटा	६११	९८४१०९९५४१
अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा				छवि कार	रामकृष्ण महर्जन	६२५	९८४१३३८४३८
उपसचिव	शोभाखर रेग्मी		९८५११५२९६४	नायब सुब्बा	शुसिला कोइराला रेग्मी		९८४११५२९३७
शाखा अधिकृत	सिद्धराज पण्डित	१४३	९८५८४०२५४	जिन्सी फाँट			
कम्प्युटर अपरेटर	बबिता बस्नेत	१४३	९८४२६४६१०५	नायब सुब्बा	अर्जुन श्रेष्ठ	१२१	९८४१५०५९१८
				का.स			

३. प्रदान गरिने सेवा

- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनसम्बन्धी संघीय नीति, योजनाको तर्जुमा, मापदण्ड र नियमन।
- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनसम्बन्धी विकास योजना तथा कार्यक्रमहरूको विश्लेषण, छनौट, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन।
- पर्यटन विकाससम्बन्धी पूर्वाधारहरूको विकास गर्न आवश्यक योजनाहरू कार्यान्वयन।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा, चौमासिक विभाजनस कार्यक्रम स्वीकृति।
- वैदेशिक सहायता र आन्तरिक स्रोतबाट सञ्चालित आयोजनाहरूको निरीक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन।
- पर्यटन व्यवसायसम्बन्धी कार्यको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण।
- पर्यटनसम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन, अनुसन्धान, पर्यटकीय स्थलहरूको खोजी, सूचना संकलन, डकुमेन्टेसन र प्रकाशन।
- पर्यटन प्रवर्धनका लागि सरकारी, गैरसरकारी एवम् स्थानीय निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य।
- पर्यटन प्रवर्धनका लागि अन्तराष्ट्रिय जगतसँग सम्पर्क र समन्वय।
- पर्यटन क्षेत्रको लागि आवश्यक पूर्वाधार विकास गर्ने सम्बन्धमा सरकारी, गैरसरकारी एवम् स्थानीय तहहरूसँग समन्वय।
- पर्यटन विषयक सम्झौताहरू सम्बन्धी कार्य।
- पर्यटन सम्बद्ध तथ्याङ्कहरूको संकलन, विश्लेषण र प्रवर्धन।
- नागरिक उड्डयन व्यवसाय तथा पेशाविद्हरूको स्तर निर्धारण र नियमन।
- वायुयान निर्माण तथा डिजाइन, सञ्चालन र मर्मत सम्भार, विमानस्थल निर्माण तथा सञ्चालन, एयर नेभिगेसन सेवा तथा उड्डयन तालिम संस्था आदिको मापदण्ड र नियमन।
- हवाई भाडा, विमानस्थल शुल्क, एयर नेभिगेशन सेवा शुल्क र नियमन।
- वायुसेवा कार्यसञ्चालनसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन।
- हवाई सुरक्षासम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय संगठनबाट प्रतिपादित स्तर, मापदण्ड, मार्गदर्शन कार्यान्वयन र नियमन।
- एयरनेभिगेसन र एयर ट्राफिक सेवा नियमन।
- उड्डयन खोज तथा उद्धार कार्यमा सहयोग समन्वय तथा वायुयान दुर्घटना जाँच।
- अन्तराष्ट्रिय, क्षेत्रीय र आन्तरिक विमानस्थल निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापनको नीति, मापदण्ड र नियमन।
- विभिन्न मुलुकहरूसँग हवाईसेवा सम्झौता वार्ता र हवाई सम्झौता।

- नागरिक उड्डयनसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था, संगठनसँग सम्पर्क, सहभाषिता/प्रोटोकलहरूको अनुमोदन।
- वायुसेवाहरूलाई सेवा सञ्चालन अनुमतिसम्बन्धी कार्य।
- निषेधित क्षेत्रमा हवाई उडान र अवतरणको सिफारिससम्बन्धी कार्य।
- मौजुदा हवाई रुट र नयाँ स्थापना हुने रुटहरूमा एयर नेभिगेशन सुविधाहरूको पहिचान, समन्वय र निर्णय।
- भाषा, कला, साहित्य र संस्कृति सम्बद्ध आयोग, कोष, विकास समिति, प्रतिष्ठान, परिषद्हरू सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमनसम्बन्धी कार्य।
- विभिन्न धर्म, जातजाती, सम्प्रदाय, भाषाभाषिकाको साहित्य, संगीत, लिपी, कला, संस्कृति र चलचित्रको संरक्षण तथा विकाससम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्डसम्बन्धी कार्य।
- प्रतिलिपि अधिकारसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमनसम्बन्धी कार्य।
- संग्रहालय र अभिलेखालय सुदृढीकरणसम्बन्धी नीति, योजना र कार्यक्रमको तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन।
- अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाको खोज, अध्ययन, संरक्षण, प्रवर्धन, सूचीकरण।
- संस्कृतिसँग सम्बद्ध विभिन्न समूह, गुठी संघ संस्थाहरूलाई आवश्यक सहयोग तथा समन्वय।
- संस्कृति तथा पुरातत्त्वसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थासँग सन्धि सम्झौता सम्बन्धमा सम्पर्क र समन्वय।
- मन्त्रालय, विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूको लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन।
- मन्त्रालय, अन्तर्गतका निकायहरूको पदपूर्तिका लागि नियुक्ति तथा पदस्थापना, सरुवा, बढुवा, राजिनामा तथा विभागीय कारबाहीसम्बन्धी कार्य।
- नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा अन्तर्गत पर्ने एरोनटिकल इन्जिनियरिङ्ग समूह र सिभिल एभिएसन अपरेसन इन्जिनियरिङ्ग समूहको कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य।
- आवश्यकतानुसार ऐन, नियम, गठन (आदेश), सम्झौता तयार गर्नेसम्बन्धी कार्य।

४. सेवा प्रदान गर्ने महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

क्र.सं.	महाशाखा/ शाखा	जिम्मेवार अधिकारी
(क)	प्रशासन तथा योजना महाशाखा	सहसचिव जयनारायण आचार्य
१	प्रशासन शाखा	उपसचिव गोकर्ण प्रसाद उपाध्याय
२	योजना तथा वैदेशिक सहायता शाखा	उपसचिव दशरथराम ओड
३	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा	उपसचिव शोभाखर रेग्मी
४	आर्थिक व्यवस्थापन शाखा	उपसचिव (लेखा) रमेश पौडेल
५	कानून शाखा	उपसचिव (कानून) नवराज आचार्य
६	जिन्सी शाखा	नायब सुब्बा अर्जुन श्रेष्ठ
(ख)	पर्यटन महाशाखा	सहसचिव इन्दु घिमिरे
७	पर्यटन प्रवर्धन शाखा	उपसचिव सुरज घिमिरे
८	तथ्याङ्क तथा अनुसन्धान शाखा	उपसचिव पदमराज पाण्डे
(ग)	नागरिक उड्डयन महाशाखा	रिक्त
९	हवाई उद्योग तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध शाखा	रिक्त
१०	हवाई सुरक्षा तथा दुर्घटना जाँच शाखा	एरोनटिकल इन्जिनियर तनुजा पोखरेल
११	नागरिक उड्डयन सुपरीवेक्षण शाखा	रिक्त
(घ)	संस्कृति महाशाखा	सहसचिव सुरेश सुरस श्रेष्ठ
१२	संस्कृति शाखा	उपसचिव निर्मला न्यौपाने
१३	पुरातत्त्व तथा संस्कृति शाखा	उपसचिव सुभद्रा भट्टराई घिमिरे

५. मन्त्रालयको शाखागत इमेल विवरण

क्र.सं.	शाखा	इमेल ठेगाना
१.	मा. मन्त्रीज्यूको सचिवालय	minister@tourism.gov.np
२.	सचिवज्यूको सचिवालय	secretary@tourism.gov.np
३.	प्रशासन शाखा	admin@tourism.gov.np/it@tourism.gov.np info@tourism.gov.np/information@tourism.gov.np
४.	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा	monitoring@tourism.gov.np
५.	नागरिक उड्डयन शाखा	aviation@tourism.gov.np
६.	पर्यटन प्रवर्धन शाखा	promotion@tourism.gov.np
७.	योजना शाखा वैदेशिक सहायता शाखा	planning@tourism.gov.np
८.	आर्थिक प्रशासन शाखा	account@tourism.gov.np
९.	कानून शाखा	law@tourism.gov.np
१०.	संस्कृति शाखा	culture@tourism.gov.np

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

मन्त्रालयका अधिकांश कार्यहरू दस्तुर नलाग्ने र अवधि तोक्न नसकिने प्रकृतिका (नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्माण, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा, अनुगमन, मूल्यांकन र नियमन गर्ने) भएको।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

(क) निर्णय प्रक्रिया

- मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा: सरकारी निर्णय प्रक्रिया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा : उक्त ऐनको दफा ७ बमोजिम।

(ख) निर्णय गर्ने अधिकारी

- मन्त्रालयले सम्पादन गर्ने नीतिगत एवम् अन्य कार्यहरू सम्बन्धमा: मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पठाएर / माननीय मन्त्री/सचिवस्तरबाट।
- माननीय मन्त्रीबाट प्रत्यायोजित अधिकारबमोजिम।
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम।
- सचिवले प्रत्यायोजन गरेको अधिकार बमोजिम तोकिएको कर्मचारीले।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गर्ने सूचना सम्बन्धमा सचिवले।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

- (क) मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा: प्रचलित ऐन कानूनमा तोकिएको व्यवस्था बमोजिम।
- (ख) सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम परेको उजुरी सम्बन्धमा: राष्ट्रिय सूचना आयोग।

९. सम्पादन गरेको काम र प्रगतिको विवरण

प्रशासन तथा योजना महाशाखा अन्तर्गत

- नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०८३/१/२ को निर्णयानुसार नेपाल पर्वतीय प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठानलाई एकीकरण गरी नेपाल पर्यटन, होटल तथा पर्वतीय प्रतिष्ठानको रूपमा सञ्चालन गरिएको।
- यस मन्त्रालय सम्बद्ध अनुत्पादक, दोहोरो कार्यक्षेत्र भएका प्रतिष्ठान, समिति, संस्थान लगायतका निकायहरूको पुनर्संरचना, खारेजी एवम् स्वीकृति गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन भई वृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद् र बौद्ध दर्शन प्रवर्धन तथा गुम्बा विकास समितिको पुनर्संरचनाको लागि टास्क फोर्स गठन भई कार्य भईरहेको।

- मन्त्रालय सम्बद्ध विभिन्न ऐन, कानूनमा संशोधनबाट जम्मा ११६ भन्दा बढी पदाधिकारी पदमुक्त गरिएको।
- मन्त्रालय सम्बद्ध ७ वटा गठन आदेश र २ वटा विनियमावली संशोधनबाट जम्मा ३२ वटा पदाधिकारीलाई पदमुक्त गरिएको।
- उदयपुर (कोशी नदी सम्पदा आवास), अछाम (रामारोशन), बाजुरा बडिमालिका, अपी हिमाल ट्रेकिङ्ग रुट, दोर्दी हिमाल ट्रेकिङ्ग रुट लगायतका क्षेत्रमा व्यवस्थित पर्यटनका लागि कार्यान्वयनयोग्य खाका तयार भई वार्षिक बजेटमा समेत विनियोजन भएको।
- नेपाल वायुसेवा निगमको रिक्त सञ्चालक सदस्य, कार्यकारी अध्यक्ष तथा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको रिक्त महानिर्देशक पदमा खुला प्रतिस्पर्धाबाट पदपूर्ति गरिएको।
- पशुपति क्षेत्र विकास कोष, नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समिति, बौद्धनाथ क्षेत्र विकास समिति, पाटन दरबार संग्रहालय विकास समिति र हनुमानढोका दरबार संग्रहालय विकास समितिका रिक्त पदाधिकारी मनोनयन गरिएको।
- संग्रहालय सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०८३ तयार भएको।
- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसँग नियमित संवाद गर्ने उद्देश्यले "स.प.ना. संवाद कार्यक्रम" सञ्चालन गरिएको, पहिलो चरणमा नेपाली हवाई उद्योगको आर्थिक स्थायित्व र सुरक्षा विषयक संवाद कार्यक्रम मिति २०८३/०३/१५ गते र संग्रहालयहरूको वर्तमान अवस्था र भावी मार्गचित्र विषयक कार्यक्रम मिति २०८३/०३/१८ गते सम्पन्न भएको।

पर्यटन महाशाखा अन्तर्गत

- संघ र प्रदेशको साझा अधिकारसूचीमा रहने पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि तीन तहका सरकारका बीच समन्वयात्मक समिक्षा एवम् मूल्याङ्कन गर्ने विषयगत समितिको बैठक मिति २०८३/१/३ मा सम्पन्न।
- आरोग्य पर्यटन रणनीति (सन् २०२६-२०३५) तथा कार्ययोजना (सन् २०२६-२०३०) मन्त्रिपरिषदबाट मिति २०८३/०१/०२ मा स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको।
- आरोग्य पर्यटन रणनीति तथा कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि अन्तरतह/अन्तरनिकाय समन्वय तथा सहजिकरण गर्न श्रीमान् सचिवज्यूको संयोजकत्वमा अन्तरनिकाय समन्वय समिति गठन भएको।
- मिति २०८३/१/२९ मा आरोग्य पर्यटन रणनीति कार्यान्वयन तथा मापदण्डका सम्बन्धमा सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया तथा छलफल सम्पन्न।
- वेलनेस भिलेज पहिचान तथा विकासका लागि मापदण्ड तर्जुमाको कार्य भैरहेको।
- प्रथम अन्तर्राष्ट्रिय आरोग्य पर्यटन दिवस (अप्रिल १५) मनाइएको।
- मे २९ मा ७३औं अन्तर्राष्ट्रिय सगरमाथा दिवस मनाइएको।

नागरिक उड्डयन महाशाखा अन्तर्गत

- चन्द्रगढी विमानस्थलमा दुर्घटनाग्रस्त भएको बुद्ध एयरको 9N-AMF विमानको दुर्घटना जाँचसम्बन्धी अन्तिम मस्यौदा प्रतिवेदन बुझाइएको।
- कुवेत, साउदी अरबिया र न्युजिल्याण्डसँग हवाई सेवा सम्झौता/समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गर्ने सम्बन्धमा प्रकृया अगाडि बढाइएको।
- आन्तरिक वायुसेवा संस्थाको दायित्व सम्बन्धी विधेयकको मस्यौदा तयार भएको।
- नयाँ हवाई नीतिको मस्यौदा तयारी भई कानूनी राय एवम् सहमतिको लागि सम्बन्धित निकायमा पठाइएको।
- नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण विधेयक, हवाई सेवा प्राधिकरण विधेयकको लागि नियमावली सहित मस्यौदा तयार भई कानूनी राय एवम् सहमतिको लागि सम्बन्धित निकायमा पठाइएको।
- खोटाङको बालाबेसीमा दुर्घटना भएको एयर डाईनास्टीको 9N-AFQ हेलिकप्टरको दुर्घटना जाँच प्रतिवेदनको अन्तिम मस्यौदा प्रतिवेदन मन्त्रालयमा बुझाइएको।
- हवाई दुर्घटना जाँच आयोगको सिफारिसको कार्यान्वयन अनुगमन र समिक्षा सहितको प्रतिवेदन तयार भई मन्त्रालयमा बुझाइएको।

- हवाई सेवासँग सम्बन्धित संस्थालाई इजाजत दिन नियमानुसार विज्ञ सहित गठन हुने मूल्याङ्कन समिति गठन गरी प्राप्त हुन आएका निवेदन उपर कार्य भैरहेको (प्याराग्लाइडिङ्ग स्कूल-१, नागरिक उड्डयन प्रशिक्षण दिने संस्था-१, नागरिक उड्डयन प्रशिक्षण दिने अन्य संस्था-१ लाई इजाजत दिइएको)।
- वायुसेवा कम्पनीहरूको व्यावसायिक, व्यवस्थापकिय, आर्थिक व्यवस्थापन र सुरक्षा मापदण्ड कार्यान्वयनबारे समग्र अनुगमन निरीक्षण सम्बन्धी कार्य भैरहेको।
- नेपालका अन्तर्राष्ट्रिय र आन्तरिक विमानस्थल सञ्चालन, पूर्वाधारको अवस्था, यात्रा सुविधाबारे अनुगमन मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य भैरहेको।
- नियमित रूपमा हुने गैरपर्यटक भिषा सिफारिस, निषेधित क्षेत्र उडानको लागि सिफारिस, ड्रोन उडान सिफारिस लगायतका कार्य भैरहेको।
- पोखरा र गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट हुने अन्तर्राष्ट्रिय नियमित हवाई उडानमा निम्नानुसार छुट २०८५ साल भदौ मसान्तसम्म उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भएको।
 - पार्किङ, ल्याण्डिङ र नेभिगेसन शुल्क पूर्ण रूपमा छुट दिने।
 - ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट दिने।

संस्कृति महाशाखा अन्तर्गत:

- अर्थ मन्त्रालय र विश्व बैंक अन्तर्गत लुम्बिनीमा GLAD Project को स्थापना भई कार्य सुरु भएको।
- विभिन्न समुदायहरूको पहिचान एवम् अभिलेखीकरणमार्फत अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण समन्वित समुदायबाट गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने उद्देश्यले मिति २०८३/२/२७ गतेको निर्णयानुसार विभिन्न ५ ओटा अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदालाई राष्ट्रिय सूचीमा सूचीकरण गरिएको।
- देहायबमोजिमका पाँचवटा अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदालाई राष्ट्रिय सूचीमा सूचीकरण गरिएको:-
 - क) लदी (कोशी) पूजा, माझी समुदायको प्रकृति पूजा विशेष, मरिण गा.पा. वडा नं. ५ र ६, सिन्धुली।
 - ख) भूमे पर्व, मगर समुदायको प्रकृति पूजा तथा सामाजिक अनुष्ठान, भूमे गा.पा. वडा नं. २, काँक्रे, रुकुम पूर्व।
 - ग) जिब्रो छेड्ने जात्रा, बोडेका नेवा: समुदायको विशेष जात्रा, मध्यपुर थिमी न.पा. वडा नं. ८ बोडे, भक्तपुर।
 - घ) श्रीनीलबाराही गण नाँच, बोडेका नेवा: समुदायको परम्परागत अभिनय तथा नृत्यकला, मध्यपुर थिमी न.पा. वडा नं. ८ बोडे, भक्तपुर।
 - ङ) नचारु स्याई नाँच, मगर समुदायको परम्परागत अभिनय तथा नृत्यकला, माडी गाउँपालिका वडा नं.-६, कुर्जाबाड, रोल्पा।
- अभौतिक सम्पदा जर्नल, २०८३ प्रकाशन गरिएको।
- अभौतिक सम्पदा दिवस (असार १ गते) सम्पन्न गरिएको।
- स्थानीय सरकारलगायत सरोकारवालहरूलाई अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा तथा राष्ट्रिय सूचीकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम विभिन्न चरणमा सम्पन्न गरिएको।
- ICH Convention, 2003 सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको।

१०. सम्बन्धित नीति, ऐन, नियम, गठन आदेश, विनियम वा निर्देशिका सूची

नीतिहरू: पर्यटन नीति, २०८२, राष्ट्रिय हवाई नीति, २०६३ र राष्ट्रिय संस्कृति नीति, २०६७।

ऐनहरू

- पर्यटन ऐन, २०३५
- नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३
- नेपाल वायुसेवा निगम ऐन, २०१९
- प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३
- अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६
- लुम्बिनी विकास कोष ऐन, २०४२

- पशुपति क्षेत्र विकास कोष ऐन, २०४४
- गैर सैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएसन) ऐन, २०१५
- नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
- नेपाल सङ्गीत नाट्य प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
- नेपाल ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
- बृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद ऐन, २०५५
- नेपाल पर्यटन बोर्ड ऐन, २०५३
- प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०५९।

नियमहरू

- पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०८१
- होटल, लज, रेष्टुराँ, बार तथा पथ प्रदर्शक नियमावली, २०३८
- ट्राभल र ट्रेकिङ एजेन्सी नियमावली, २०६२
- जलयान नियमावली, २०६३
- अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०६३
- गैर सैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएशन) नियमावली, २०५२
- प्राचीन स्मारक संरक्षण नियमावली, २०४६
- नेपाल पर्यटन बोर्ड नियमावली, २०५५
- नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण नियमावली, २०५८
- प्रतिलिपि अधिकार नियमावली, २०६१
- विमानस्थल दस्तुर नियमावली, २०३८ खारेज गर्ने नियमावली २०६७
- गैर सैनिक हवाई उडान (दुर्घटना जाँच) नियमावली, २०७
- नागरिक उड्डयन सुरक्षा नियमावली, २०७३
- क्यासिनो नियमावली, २०८२।

गठन आदेशहरू

- नेपाल पर्यटन, होटल तथा पर्वतीय प्रतिष्ठान विकास समिति (गठन) आदेश, २०८३
- तारागाउँ विकास समिति (गठन) आदेश, २०३४
- देवघाट क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५०
- बौद्धनाथ क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
- बौद्ध दर्शन प्रवर्धन तथा गुम्बा विकास समिति (गठन) (पहिलो संशोधन) आदेश, २०७५
- पाटन संग्रहालय विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
- पर्वतीय प्रशिक्षण विकास समिति (गठन) आदेश, २०५९
- हनुमानढोका दरबार संग्रहालय विकास समिति (गठन) आदेश, २०६७
- नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समिति (गठन) आदेश, २०७७
- नारायणहिटी दरबार संग्रहालय तथा गणतन्त्र स्मारक व्यवस्थापन तथा सञ्चालन विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६

निर्देशिका तथा कार्यविधिहरू

- प्राचीन स्मारक संरक्षणसम्बन्धी कार्यविधि, २०६४
- नागरिक उड्डयनसँग सम्बन्धित संस्थालाई इजाजत दिनेसम्बन्धी कार्यविधि, २०६६ (मन्त्रिस्तरीय मिति २०७२/१२/१६ को निर्णयानुसार थप र संशोधित)
- होमस्टे सञ्चालन कार्यविधि, २०६७
- पर्यटक यातायात सेवा व्यवसाय दर्ता तथा सञ्चालन कार्यविधि २०६८

- एकतारे होटलदेखि पाँच तारे डिलक्स स्तरसम्मका होटल र पर्यटक आवास (रिसोर्ट) सम्बन्धी मापदण्ड
- पुष्पलाल राष्ट्रिय पुरस्कार मापदण्ड तथा कार्यविधि (संशोधन सहित) २०६९
- पर्यटन उद्योग सेवा प्रवाह निर्देशिका, २०७०
- पर्वतारोहण रोयल्टी बाँडफाँट तथा परिचालन निर्देशिका, २०७०
- कम उचाई हिमालचुलीको आरोहण अनुमति प्रदान गर्नेसम्बन्धी निर्देशिका, २०७२
- राष्ट्रिय प्रतिभा पुरस्कार कार्यविधि तेस्रो संशोधन सहित, २०७२
- दुर्गम क्षेत्रका हवाई उडानमा भाडा सहूलियत प्रदान गर्नेसम्बन्धी मापदण्ड, २०७३
- कार्य सम्पादन व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
- आन्तरिक व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
- भेटीघाटी व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
- पर्यटनसँग सम्बद्ध व्यक्ति तथा संस्थालाई सम्मान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७३
- भगत सर्वजित मानव मर्यादा राष्ट्रिय पुरस्कार मापदण्ड तथा कार्यविधि, २०७३
- सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी तथा सदस्यको नियुक्ति र मनोनयन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७३
- पर्यटकहरूको आवागमनलाई व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धि मापदण्ड, २०७७
- पर्यटन प्रवर्धन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०
- नेपाल पर्वतारोहण संघलाई प्रदान गरिने बजेट खर्च सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०
- पर्वतारोहण दलसँग जाने सम्पर्क अधिकृत खटाउने मापदण्ड सम्बन्धी निर्देशिका, २०८१।

पर्यटकीय तथ्याङ्क: सन् २०२४ देखि २०२५ सम्म

FACT SHEET - 1

Indicators	2024	202५	% Change
Tourist Arrival by:			
Air	1023937	1015735	-0.8
Land	123611	146630	18.6
Total	1147548	1162365	1.3
Average Length of Stay	13.3	16.34	22.9
Sex:			
Male	633219	635505	0.4
Female	513892	526441	2.4
others	437	419	-4.1
By Age groups:			
0-15 years	64817	63415	-2.2
16-30 years	213511	218515	2.3
31-45 years	352308	356049	1.1
46-60 years	309434	308327	-0.4
60+ years	202907	211194	4.1
Not Specified	4571	4865	6.4
Top Five Country of Nationality:			
Rank 1	INDIA	INDIA	
Rank 2	USA	USA	
Rank 3	CHINA	CHINA	
Rank 4	UK	UK	
Rank 5	AUSTRALIA	BANGLADESH	
Purpose of Visit:			
Holiday/Pleasure	693119	699744	1.0
Pilgrimage	166394	167380	0.6
Trekking & Mountaineering	175575	165056	-6.0
Others	112460	130185	15.8

FACT SHEET - 2

Indicators	2024	2025	% Change
Tourist Arrival by Major Five Airlines			
Rank 1	Qatar Airways	Nepal Airlines	
Rank 2	Nepal Airlines	Air India	
Rank 3	Himalaya Airlines	Himalaya Airlines	
Rank 4	Indigo Air	Qatar Airways	
Rank 5	Fly Dubai	Indigo Air	
Mountaineering Expedition			
Total Team	2375	2590	9.05
Total Person	9191	9820	6.84
Royalty to Government (RS.' 000)	925808	1262635	36.38
Revenue from Tourism			
Total Earning(US\$ ' 000)	623400	628400	0.80
Average expenses per Visitor per day (US\$)	40.8	33.09	-18.91
Tourism Related Enterprises			
Hotel (Star)	214	222	3.74
Hotel (Non star)	1364	1383	1.39
Beds (Total)	62642	64134	2.38
Travel Agencies	4963	5099	2.74
Trekking Agencies	3252	3332	2.46
Tourist Guide	5269	5466	3.74
Trekking Guide	27128	27962	3.07

FACT SHEET - 3

Indicators	2024	2025	% Change
Places Visited			
National Parks and Wildlife Reserve	464653	514160	10.65
Pashupati Area (excluding Indian)	136139	122431	-10.07
Lumbini(excluding Indian Tourists)	111403	153692	37.96
Manaslu Trekking	12810	14720	14.91
Mustang Trekking	5614	4178	-25.58
HumlaTrekking	1045	770	-26.32
Lower Dolpa Trekking	1348	1092	-18.99
Kanchanjunga Trekking	1902	1680	-11.67
Upper Dolpa Trekking	657	281	-57.23
International Airlines Movement			
Arrival	16627	17300	4.05
Departure	16620	17300	4.09
Total	33247	34600	4.07

११.आ.व. २०८२/८३ को चौथो त्रैमासिकसम्मको खर्च स्थिति

बजेट उपशीर्षक अनुसार बजेट र खर्चको सारांश (रु.हजारमा)														
क्र.स.	बजेट कोड	बजेट उपशीर्षक	बजेट (रु.)				खर्च (रु.)				खर्च प्रतिशत			
			चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जम्मा
१	३२५०००११	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	२०१९४९	१६५००	०	२१८४४९	८५१६५	७८४७	०	९३०१२	४२.१७	४७.५६		४२.५८
२	३२५००१०१	पर्वतीय पर्यटन तथा पर्यटन प्रवर्धन आयोजना	८०००	११००	०	९१००	२४३१	०	०	२४३१	३०.३९	०		२६.७२
३	३२५००१०३	संस्कृति प्रवर्धन कार्यक्रम	३५१००	०	०	३५१००	१२०४०	०	०	१२०४०	३४.३			३४.३
४	३२५००१०५	सांस्कृतिक संस्थान	२२०००	०	०	२२०००	२२०००	०	०	२२०००	१००			१००
५	३२५०१०११	पर्यटन विभाग	१९६८४८.७३२	१०००	०	१९७८४८.७३	१७७४४१	७८९	०	१७८२३०	९०.१४	७८.८९		९०.०८
६	३२५०११०६	पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना	१८११००	३९९७३००	०	४१७८४००	३७९२४	२७७७८७	०	३१५७१२	२०.९४	६.९५		७.५६
७	३२५०२०११	पुरातत्व विभाग	८२२९५.५०	५३३८००	०	६१६०९५.५	७०३५६	२९८१८९	०	३६८५४५	८५.४९	५५.८६		५९.८२
८	३२५०२०१२	राष्ट्रिय संग्रहालय (छाउनी)	३६१५०.२१	११८००	०	४७९५०.२०८	३०७५३	१११७७	०	४१९३०	८५.०७	९४.७२		८७.४५
९	३२५०२०१३	केन्द्रीय सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण प्रयोगशाला	८००	४०००	०	४८००	२३७	३४५४	०	३६९१	२९.६४	८६.३६		७६.९
१०	३२५०२०१४	नारायणहिटी दरबार संग्रहालय	९८४६१.०८८	२०००	०	१००४६१.०८	९२४९८	१९४३	०	९४४४१	९३.९४	९७.१६		९४.०१
११	३२५०२०१५	राष्ट्रिय कला संग्रहालय (भक्तपुर)	१७५४७.५	२८००	०	२०३४७.५	१६०५३	२५३६	०	१८५८८	९१.४८	९०.५६		९१.३५
१२	३२५०२०१६	क्षेत्रीय संग्रहालयहरू	१०६३६.०३४	४१००	०	१४७३६.०३	७७८५	३९७८	०	११७६३	७३.२	९७.०२		७९.८३
१३	३२५०२०१७	संग्रहालयहरू (जातीय संग्रहालय समेत)	३३१४९.६६७	११२००	०	४४३४९.६६	२६९७७	१०९४९	०	३७९२६	८१.३८	९७.७६		८५.५२
१४	३२५०२०१८	ऐतिहासिक दरबारहरू	९६६४३.१९९	५५००	०	१०२१४३.१९	८२३३९	४७४७	०	८७०८६	८५.२	८६.३		८५.२६
१५	३२५०२०१९	स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह कार्यालय(भक्तपुर)	१६७१७.५	६०००	०	२२७१७.५	१५११६	४८१५	०	१९९३२	९०.४२	८०.२६		८७.७४
१६	३२५०२१०१	पुरातात्विक स्थल संरक्षण आयोजना	२७००	२१६८००	०	२१९५००	१६०६	१३१२३५	०	१३२८४१	५९.४९	६०.५३		६०.५२
१७	३२५०२१०२	विश्व सम्पदा क्षेत्र संरक्षण आयोजना	११००	१३००	०	२४००	५९८	८७७	०	१४७५	५४.३५	६७.४९		६१.४७
१८	३२५०३०११	राष्ट्रिय अभिलेखालय	३०६१७.५	२९४००	०	६००१७.५	२५०३२	२३८७३	०	४८९०५	८१.७६	८१.२		८१.४८
१९	३२५०४०११	नेपाल प्रतिलिपि अधिकार रजिष्टारको कार्यालय	१५४८०	७००	०	१६१८०	१२०४१	६७२	०	१२७१३	७७.७८	९६.०५		७८.५७
२०	३२५२१०११	भाषा आयोग	६१८४८.९३२	९००	०	६२७४८.९३	५१६७९	७९६	०	५२४७५	८३.५६	८८.४५		८३.६३
२१	३२५४१०११	बृहतर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद्	२२३००	०	०	२२३००	०	०	०	०	०			०
२२	३२५५१०११	पशुपति क्षेत्र विकास कोष	७८९१००	०	०	७८९१००	११६५९७	०	०	११६५९७	१४.७८			१४.७८
२३	३२५५१०१२	लुम्बिनी विकास कोष	४९०९००	०	०	४९०९००	४४२०९६	०	०	४४२०९६	९०.०६			९०.०६
२४	३२५६१०११	नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान	१५०००	०	०	१५०००	१४९३१	०	०	१४९३१	९९.५४			९९.५४
२५	३२५६१०१२	नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान	१४६८००	०	०	१४६८००	१४२५०३	०	०	१४२५०३	९७.०७			९७.०७
२६	३२५६१०१३	नेपाल ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठान	५३९००	०	०	५३९००	४३९३८	०	०	४३९३८	८१.५२			८१.५२
२७	३२५६१०१४	नेपाल संगीत तथा नाट्य प्रज्ञा प्रतिष्ठान	६२१००	०	०	६२१००	४८२१२	०	०	४८२१२	७७.६४			७७.६४
२८	३२५८१०११	बौद्ध दर्शन प्रवर्धन तथा गुम्बा विकास समिति	१०५०००	०	०	१०५०००	६९४८५	०	०	६९४८५	६६.१८			६६.१८
कुल जम्मा			२८३४२४४.८६	४८४६२००	०	७६८०४४४.८६	१६४७८३३	७८५६६४	०	२४३३४९८	५८.१४	१६.२१	०	३१.६८

१२. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चौथो त्रैमासिकसम्मको बेरुजु फछ्यौट प्रगति विवरण

क्र.सं.	कार्यालयहरू	बेरुजु रकम	फछ्यौट	प्रतिशत
१.	सरकारी कार्यालयतर्फ	१ अर्ब ९८ करोड ४१ लाख ८ हजार	२६ करोड ९ लाख ९६ हजार	१३.१५
२.	समिति, कोष र प्रतिष्ठान समेत	२ अर्ब ६० करोड ८१ लाख २ हजार	२१ करोड ७५ लाख ३६ हजार	८.३४
जम्मा		४ अर्ब ५९ करोड २२ लाख १० हजार	४७ करोड ८५ लाख ३२ हजार	१०.४२

१३. आ.व २०८२/८३ को उजुरी तथा गुनासो व्यवस्थापनको स्थिति

क्र.सं.	निकाय	कुल उजुरी	फछ्यौट संख्या	फछ्यौट प्रतिशत
१.	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग	१६५	१६१	९७.५७%
२.	राष्ट्रिय सतकर्ता केन्द्र	६	६	१००%
३.	हेलो सरकार	५२५	२३२	४४.१९%
४.	अन्य	६३	६१	९६.८२%
५.	अनलाइन गुनासो प्रणाली (OGS)	४०५	४०५	१००%
जम्मा		१,१६४	८६५	७४.३१